

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Dudek János.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Papnevelde-utca 9. szám.**

Hirdetési árak: Egy háromhasabos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr. minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

A magyar iskola.

(D.) A forrongó századvég mindent felbolygatott, a régi helyébe minden téren újat akar állítani; az eszmei, a társadalmi téren csakúgy, mint a politikain új csapásba téríti az embereket, de átmeneti lévén egész jellege, semmit sem fejezett be, seholy semmi megnyugvás, innen a nyugtalankodás, az elégedetlenség az embereken. A mi az örökös fejlődés folyamatában olyan nagyon természetes, az átmenetnek ez a határozatlansága, ma igen sok emberre megérthetetlen talányt képez, pedig úgy, ahogy ma vagyunk és küzdünk, úgy volt az mindig, mióta Ádám lépett erre a földre és lesz mindig, míg az emberiség élete tart. Minden lépés az előrehaladásban a réginek elhagyásával, módosításával és újabb eszméknek, újabb cselekvési módoknak elsajátításával jár. Az ósdiak zúgolódnak ilyenkor, a tevékenyek előremennek, és az emberiség maga, az feltartóztatlanul halad előre.

Ilyen forrongó stadiumon mennek át most iskoláink, melyeknek, a tanév vége lévén, most zárulnak be kapuik. Csupa kifogás, csupa elégedetlenség kíséri kulturánk ezen műhelyeit, alig van, akinek dicsérő, elismerő szava volna a mérhetetlen

munka iránt, melyet magyar iskoláink ma végeznek. Nagyon természetes, mert az ember legtöbbszörre a jelennek él, sokat akar, sokszor azt sem tudja, hogy mit, és csak ritkán hasonlítja össze a multat a jelennel, vagy ha igen, az embernek természetében lévén a multban csak a jót, a szépet nézni, azt rendesen a jelennek rovására felmagasztalja. Hát nálunk a sok kuruzslónak, akik körülrajongják iskoláinkat s sujtó kritikával illetik azokat, egyszerűen nincs igaza: nálunk az iskola-ügy 1868 óta oly hatalmasan fejlődött és javult, hogy minden hozzáértő csak elismerőleg beszélhet erről. Népnevelésünk azóta lett általánossá, középiskoláink színvonala emeltetett, tanárképzésünket azóta teremtették meg. Azelőtt, a jelen század elő felében, nagyon hátra voltunk a külföld mellett. Ezen nagymérvű fejlődés, általánosítás mellett természetes volt az ingadozás akár a tantervek megállapítása, akár az iskolák óhajtott eredményei körül, de hisz az átmeneti korszakokban sohasem volt az másképp.

Tökéletes művet, mely ellen kifogást emelni nem lehetne, ember még nem alkotott, azért azon folyton változtatni, azt tökéletesíteni nemcsak lehet, de kell is. Így van s így lesz ez mindig az is-

kolával is. Födolog azonban, hogy az iskolával szemben csak méltányos követelményeket támasszunk és ami óhajtandó volna, de amin úgy látszik változtatni nem lehet, hogy csak az beszéljen ítélőleg az iskoláról, aki ért hozzá.

De hát úgy látjuk, hogy amint minden ember született orvosnak képzei magát, úgy a paedagógiában is mindenki tekintélyt követel a maga számára.

Tulterheléssel vádolják az iskolát és hogy tönkreteszi az ifjúság testi egészségét. Ha vajjon? Nem veszik észre, hogy más az, ami testileg rontja az ifjúságot, az erkölcsi mérték, mely oly mélyen járja át a mai társadalmat s az ifjúság közé is befészkelődött. Ebben is, mint sok másban felejtik a családnak, a társadalomnak káros hatását az ifju nemzedékre s midőn a baj megvan, az iskolától követelik, hogy csodát műveljen ott, ahol annyi rontó tényező dolgozik ellenére.

Kifogásolják, hogy nem nevel jellemeket. A befejezett jellemeket az élet neveli, a mai élet pedig olyan, hogy a legjobban nevelt ifju is ember legyen a gáton, ha a társadalom mai körülményei között meg akar állani. Könnyű volt a régi időben jellemeket nevelni, midőn az erkölcsi elvek a családba, a közéletbe voltak beoltva s az életbelépő ifju annyi

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A chinai színházról.

Bátran mondhatjuk, hogy egy országban sem olyan népszerű a színház, mint épen Chinában. A színház berendezése olyan kezdetleges és mégis minden igénynek megfelelő — dacára annak, hogy állandó színházi épület nincs — hogy külföld nem is képzelhető.

Ha beköszönt az örömnep — például egyik-másik „poeta” (Buddha) születésnapja, olyankor a városnegyed lakói körében köröztetnek egy bejegyzési lapot és minden chinai örömmel áldoz e célra egy kis „cask“-t meg egy-két pénzmagot a fölmerülendő kiadások fedezésére. Egy alkalmas helyen — legtöbbszörre valami buddhista templom átellenében összetákolják a faalkotmányt — a tait — mely rövid egy óra lefolyása alatt elkészül és a színpadot helyettesíti. Egyszerű fabódé ez — mint nálunk a vásárok alkalmával összehevenyészett komédiások bódéi — elegendő ahhoz, hogy deszkáin vagy harminc ember egymás mellett állhasson. Nincsenek ott kulisszák — és nincs semmiféle díszítmény, annál kevésbé a nézőközönség részére kijelölt állandó tér. A

műbarátok vagy állva, vagy a magukkal hozott nádszéken ülve végig élvezik a szabad ég alatt az előadást. Belépti díjat nem fizetnek. Minden chinainak joga van oda jönni s megnézni a darabot, melyet a városnegyed lakói kölesönös adakozásból rendeznek.

Épen a berendezésnek ezen kezdetlegessége az, mely oly vonzóvá és költőivé teszi a színelőadást. Különösen az esti előadások igen kellemesek. Az enyhe esti levegőben ott ülnek a világoskék vagy zöld ruhába öltözött chinaiak a nagy banyau-tree hatalmas, sűrű lombjai alatt, mások meg odatámaszkodva méltóságos fesztelenséggel a templom oszlopához, nyugodtan nézik a darabot. Öltözetük szelid színe igen jól fest, különösen midőn perceről-időre megvilágítja őket a színpadon lobogó fáklyák vörös visszfénye.

Tiszteletreméltó esőnd honol a közönség körében — mely az európai előtt szokatlan, sőt hihetetlen — dacára hogy száz meg száz ember van jelen s a rend fentartására egyetlen egy rendőr vagy katona sincs kirendelve. Még csak a tapsolást sem ismerik s ha mégis mozdul egyik-másik, vagy eltávozik, ez oly nesztelenül történik, hogy észre sem vehető. Szeretettel s különös tisztelettel viselkednek Chinában a színház iránt, a mi bizonyítja, hogy a műérzek a chinaiak kö-

zött ép úgy ki van fejlődve most a legutóbbi, a Tai-Tsing dynasztia romlott korában, mint régen az aranykorban, midőn még a híres, nagy szindarabokat irták.

A színelőadások rendezése privátvállalkozókra van bízva, kik embereiket annyira kihasználják, hogy valóságos művészet számba jön ezeknél a megélhetés. A színészek az év bizonyos részére vannak szerződöttve, mely idő alatt kötelességük föltétlenül engedelmessé válni. A társaság első művésze egy-egy hónapra 50 mexikói dollár fizetést kap, a mi ugyancsak édes-keves, a többi színész meg szerepe arányában kevesebbet, sőt az egyszerű kocaszínésznek 4 $\frac{1}{2}$ —5 dollárral kell megelégednie. A zenészek kapnak 11 dollárt.

Az előadások az úgynevezett „pi“-kre, vagyis szabott időtartamokra vannak beosztva. Egy „pi“ 4 egészen 4 $\frac{1}{2}$ óra hosszat tart s előadását csak 12 dollár lefizetése mellett engedélyezi a vállalkozó, ehhez járul a színpad felállításánál el nem kerülhető költségek címén 3 dollár, egy kis thea meg rizs a művészek részére s ha este tartatik az előadás, a kivilágításhoz szükségelt fáklya és olajmennyeség. Mindezeket a rendezők tartoznak beszolgáltatni.

Az esti előadás rendszerint 2 pi-kre van osztva; az első tart 2-től 6-ig, a másik 9-től

ragyogó példától látta magát körülveve. De ma, midőn nyílt szakadásban látjuk a családot, a társadalmi életet az iskolával, ilyesmit művelni az iskolának nehéz.

Kifogásolják, hogy a mai iskola még a tanításban sem éri föl a régi iskolát. Ugyan? A mai ismeretek terjedelmét nem lehet összehasonlítani a század első felének ismereteivel és a tanítási módszer ma oly fokon áll, hogy a régi, egyoldalú, emléztető tanítással szemben ennek az eredményeit csak dicsérni lehet. De az alapos tudást nem az iskola adja meg, az a férfi további önképzésének az eredménye; ennek pedig a mai rohanó, anyagiakat hajszoló kor nem kedvez; aki tovább nem tanul, az felejt, tudós nem lesz, amint ilyen módon a régi iskola mellett sem lett az.

Hát nem arról van szó, mintha a mai iskolát egyik-másik oldalról kifogásolni nem lehetne, hanem arról, hogy sokan igazságtalanul ítélnék róla s elfelejtik, hogy a multtal szemben igen is büszkék lehetünk iskoláink mai állapotára, oly nagyra fejlődött az. Ne írják az iskola rovására azt, amiért a család és a társadalom felelős; ismerjék meg jól a mai iskolát, hasonlítsák össze a régivel s akkor fogják látni, mennyire közelebb léptünk e téren a nagy művelt nemzetekhez.

Vajudás van mindenfelé, még abban is, hogy a szülők nem tudták még megszokni a gimnáziumon kívül a többi szakiskolákat; még mindig a lateiner-pályák kedvesek a magyar ember előtt, ez persze az iskola-ügy ártalmára van, mert sok tehetségtelen vagy más hajlamu ifju oda megy, a hová nem való. Ez is az átmeneti kor nehézségeihez tartozik. De az idő e tekintetben is kijózanítja majd az embereket, mint abban is, hogy valóban nincs okunk kicsinylőleg tekinteni magyar iskola-ügyünkre.

A F. M. K. E. és az új rendszer.

A „Magyarország“ nyitrai megyei közállapotainkat következő figyelemre méltó cikkben jellemzi. Ha nem is írjuk alá minden szavát, nevezetesen Lőrinczy személyére nézve, ki a paedagógiában való teljes járatlansága mellett, egy vármegye tanügyének önállóan elére állítatik, mégis közöljük, hogy t. olvasóink lássák, miként ítélik meg Thuróczy Vilmos szereplését a függetlenségi pártnál:

A Fmke és az új rendszer. Lőrinczy György, a Fmke titkára kinevezetett Komárom-megyei segédtanfelügyelőjévé. Így írja a hivatalos lap. Nem akartam hinni szememnek. Hát a magyar nemzeti kultúra így fizeti munkáit, azokat, kik mellest a szépirodalom terén is figyelemreméltó névvel bírnak? Hát a magyar nemzeti kultúra itt a Felvidéken süllyedő hajó, melyről a patkányok ész nélkül menekülnek, ész nélkül, és minden áron?

A magas politika rohanó áradatában érdekes egy pillanatra megállni s elmélkedni ezen kinevezés fölött.

Gróf Károlyi István 5—6 évvel ezelőtt Nyitrán szenzációs elnöki székfoglaló beszédet tartott. Huszáros bravúrral lefestette az akkori rendszert, melynek keretein kívül kíván mint a Fmke elnöke működni. A nagyszámu felvidéki közönség meglepetten, önefelelt tapsolt és éljenzett. Feledhetetlen, szép jelenet volt; olyan, mint mikor a hosszú ideig eszméletlenül fekvő nagy beteg rövid időre visszanyeri teljes eszméletét s áradva beszél drága övéhez, s hálálkodik az orvosnak, ki új életre ébresztette.

A föleszmélés azonban csak napokig tartott. A „rendszer“ annál mérgeesebben ment neki a vakmerő elnöknek, s valóságos hivatalos, felhivatalos és nem hivatalos hajszával vetett véget a ribilliónak. Egy jámbor gazdaember okoskodott még egy darabig, naiv lélekkel fejtegette a lapokban a bajokat és akadályokat, melyek a Fmke fölvirágzásának útjában állnak. De a rendszerrel szemben végre csak ő is úgy járt, mint Arany éji bogara a „Családi kör“-ben:

Zug az éji bogár, neki megy a falnak,
Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

Csend lőn. Károlyi István gróf a rendszeren kívül maradt ugyan, de felrevonult. Ekkor jött Lőrinczy György telve magasztos idealizmussal, költői ihlettel és nemes ambícióval. Vele szemben a rendszer már óvatosabb volt, nehogy eszmadiát fogjon, mint Pista grófiat.

A rendszer szigorú elvei szerinti fölnevelése el lett határozva. Mindjárt kezdettől fogva szigorú felügyelet alá helyezték; még az éji bogárral sem volt szabad érintkeznie, nehogy erkölcsi meglazuljon. Társaságát eleinte majdnem kizárólag ártatlan gyermekek képezték. A főispán gyermekeit vitte sétálni. Az alispán gyermekeinek arcképeit közölgette Pósa bácsi lapjában csinos versek kíséretében. Később már a „gutgesinnt“ politikai napilapok is hatáskörébe utaltattak, ha a rendszernek valamelyes botlását vagy kudarcát kellett ügyes tollal takargatni, vagy a méltóságos úr méltóságteljes magatartását előtérbe tolni.

Jöttek azután a hírhedt Tarnóczy—Thuróczy—Szalavszky-féle választások. Ezek absorbeálták az egész közéletet. Körülbelül ekkor fejlődött be a Lőrinczy György neveltetése. Nevelői elérkezettnek látták az időt, midőn szabadjára eresztették, hadd legyen ő is „tettekkel tényező“. Mérges cikkeket kellett írni. Gyakorolni kellett a passzív és aktív választói jogot. Érvényesülni kellett a rendszernek minden téren. A magasztos idealizmus, a költői ihlet, a nemes ambíció lecsúszott az eszeveszett pártpolitika pocolyájába. A papság csapatosan kezdett kilépni a Fmke-ből a nélkül, hogy a rendszer új tagoktól gondoskodott volna. A kik meg bennmaradtak, azok nem fizették tagdíjaikat. Az anyagi gondok és zavarok ideje beköszöntött. A hajó süllyedni kezdett.

S a rendszer még most sem nyugodott. Bánffy alatt megtollasodva összeesküdtek saját elnökük ellen. Szakolcán a főispánnal elükön lehurrogták gróf Károlyi István elnöki megnyitóját, ki a janicsárhad elől *felvált*, de egy jobb jövő reményében végleg vissza nem vonult. Tavaly Pöstyénben aztán fölfedezték a bölcsesség követ, midőn Károlyi grófot egyszerűen mellőzve megválasztották a Fmke elnökévé a Tarnóczy—Thuróczy—Szalavszky-triumviratus egyik tagját: Thuróczy Vilmos nyitrai főispánt, ki e társaságban a hallgatag méltóságot, a nyugodt, kimért modort és rendíthetetlen tisztességet pózolja — s a jómagával való tehetetlenséget jelenti.

A felvidéki hazafias magyar pedig összecsapja kezeit s esalódva, aggódó szívvel fölsóhajt: hát mindez a komáromi *segédtanfelügyelőség* történet?

Sok bűne van a letűnt rendszernek, de ezek közül a legnagyobb az: melylyel a magyar nemzeti génusz oltárait, a közművelődési egyesületeket kiszolgáltatta az önző pártpolitikának. A tűnt rendszernek ezen ténykedése *árulás* a nemzet, a haza ellen, melyet vajmi nehéz lesz ismét

12-ig éjjel. Egy pi-ben több darabot is előadnak, egyikét a másik után minden megszakítás és szünet nélkül. Elképzelhető, hogy fáradnak ki a szegény szereplők, különösen ha mindjárt másnap reggel is kell játszaniok.

A legmozgalmasabb színi évad a chinai év hetedik hónapjára esik, a mely időszámításunk szerint augusztus második és szeptember első felében van, mert ez a nagy áldozatok és szertartások ideje. E hónapban nem két, hanem legtöbbször 5 pi tartatik naponként, a mi másként mondva annyit jelent, hogy egy álló hónap minden napján 22 óra hosszat tartanak az előadások. Hajnalhasadtakor kezdődnek és kettőkor éjjel érnek véget, alig két órai szünetelés után. Ilyenkor a szegény színészeknek alig van nyugodt percök, ha rövid időre szünetelnek is s elaluszhatnak, újra felranciaálják mély álmukból, mert kezdeni kell az előadást.

A legnevezetesebb klasszikusok, melyekből szindarabjaikat merítik: a Long Tsin Liet Kot, a Sam Kok Tsi — vagy a három ország évkönyvei; a Tong Ju vagy a Thang dinasztia történet; a Se Ju — vagy utazás nyugaton; a Tsing-tong — vagy harc a keleten; a Tsing-Se — vagy harc nyugaton és sok egyéb. Ezen klasszikusok és legendák képezik a legelső chinai középkor

romantikáját, mert ezen korszakba esnek ama véres háborúk, melyek tüzeben legyőzték a chinaiak ugyszólván egész keletáziát.

Ugyanazon csodás dolgokat találhatjuk föl ezekben, mint más hősmundákban is. Szerepelnek itt hősök, kik megebesíthetlenné, kik nehéz buzogányokkal viaskodnak; szó van itt varázsszavakról, melyek kiejtésére segítségre jönnek a démonok légiói — serlegekről, melyekből tűz-tenger elővarázsolható, mely ezerszámra fölperzseli az ellenséget. Vannak itt legyőzhetetlen hősök — nők személyében — kik súlyos karddal és ördögi esellel hálójukba kerítik a leventét.

A halálos ellenségek üldözik egymást — a darab szerint — lent a tengerek fenekén, fönt a felhők között s a földnek legsötétebb méhében egyaránt. Lángtengerek fordulnak elő, melyek egész seregeket elemésztenek, azonban a jó szellemek hatalmas felhőket hullatnak a magasból, hogy eloltsák a tüzet s kimentesék belőle a kedvenc hőst. Csodás mének röpdösznek a levegőben, mint a varázserővel kiröpített nyilak, melyek némelyike a legmagasabb felhőt is éri. S ezen gyermekies romantika ép oly gyermekies módon jelenít meg a szindarabon. A chinai szindarabok nélkülözök ugyan az európai előadások megjelenítésének és dekorációjának esalóka hűségét,

de az erő és nagyság kiérzik minden darabból, a mi magára a darabra rá sűti a nagyobb művészet belyegét. És hogy az alsóbb osztályból való egyszerű chinai annyi sokat élvez egy ilyen primitív szindarabnál, hogy éj idején órákig képes ott állni csöndes nyugalomban, miután a legterhebb munkával eltöltötte az egész napot — ez annak bizonyítéka, hogy a chinai népben szunnyadozik még a művészet iránti érzék s biztos jele a művészet jobb, szebb jövőjének.

Bizonyos, hogy kezdetlegesebb valamit nem is lehet képzelni, mint oly színházat, a hol a színész szerepének lejátszása után, csöndben meghuzódik a szinpad egyik szögletébe s ott kedélyesen szürcsölgeti párolgó theáját, vagy pipájára gyújt s legközelebbi szomszédjával kedélyesen elmulat. Még a ruházatot is ott cserélik föl a szinpadon, sokszor a főhősnek háta mögött ki ép javában pathoszsral beszél. Sokszor látni, hogy festi a színész arcát ott a szinpadon, vagy hogy ragasztja föl bajuszát, szakállát egy kis tükör előtt.

Ha két bot állttatik föl a szinpadon kifestett vitorlavászonnal, az kőfalat, vagy bástyát jelez. Ha a karokkal olyan mozgás tétetik, mely az evezésnek megfelel, akkor a szinpad sik tengert ábrázol s a színészeket hajókon kell kép-

helyrehozni. De megtanulhattuk a történelemből, hogy a magyarnak soha sem szabad hitét, reményét egy jobb, egy szebb jövő iránt elveszíteni. Hiszen máris hallatszik az örömrivalgás az egész országban, a nemzetünk legjobbjai által megalkotott új politikai rendszer bevonulásakor.

Ezen örömrivalgásban a Thuróczyak, Szalvasszyak nem vesznek részt. A fölzsabadult lelkek hazafias hurjainak rezgése nekik disszonáns. No hát legalább ne rontsák a mi ünnepünket. Felre az utból önző stréberhad! A nálatok ezerszerre erősebb, hatalmasabb ur már közeledik, már utban van: a hamisítatlan magyar nemzeti génusz. G. S.

Bende Imre püspök ur Mocsonokon.

Mocsonok, 1899. jún. 21.

Püspök urunk ő méltósága mult héten látogatást tett az iskolákban. Ő maga fél 10 órakor elindult az általa emelt leányiskola és óvodába, huszárja két fehér dobozzal felpakkolva utána, mert mint jószágos mosolyával megjegyezte, a „kicsinyeknek nem szabad üres kézzel menni“.

A zárdaépület ajtajánál várták a püspök urat a kedves testvérek, kikhez az ez alkalomra ide érkezett nyitrai és úrményi főnöknők csatlakozának, s miután áldását fogadták, legelőbb is az óvodába lépett be ő méltósága kíséretével. A csinosan, ő méltósága arcképével feldíszített óvóhelyiségben az összes osztályok tanulói gyűltek egybe, a hol tiszta magyar nyelven előadott szabatos énekkel lett püspök atyánk fogadva.

Az ének elhangzása után ő méltósága akként intézkedett, hogy csupán az óvodások maradjanak, a többi osztályok pedig vonuljanak saját helyiségeikbe, majd eljő ő mindegyikbe.

Most kezdődött Ida testvérnek a szünidőben most kissé megcsappant, de azért nem kevésbé lelkes kis regimentjének a bemutatása. Együtt magyar ima után, természetesen mindig énekkel tarkázva, következett a kicsi csöpppek előadása. Legelőbb is egy arasznyi kis leányka egész dikcióval üdvözölte ő méltóságát, kinek szívéhez szílóan előadott kis beszéde könyekig hatotta meg az áldott jó lelkű főpapot.

Minden magyar dallamra tudnak ezek az apróságok egy vallásos szövegű éneket, s éneklük oly hévvel, szenvedélylyel, hogy öröm nézni ezt a Babszem Jankó és Hüvely Matyi szerepet.

Közbe-közbe kis vallástán, azután ismét ének meg „kún a farkas, ben a bárány“, a „kis nyulaeska“ játékok, tornamutatvány; persze mind

énekek kísérvé, szórakoztatták a derűs mosolyú jötevőt, a ki bizony elfeledkezett a muló időről s még 11 felé is ott volt a kicsinyek között.

De most! Fölnyilt az Antal huszár hozta fehér doboz, s a jó atya belenyulva, kihuzott egy pár cukorkát. „No ki tudja, mi ez?“ szólott a jó püspök „a ki megmondja, kap belőle“. Bizony uni sono rázendítették, hogy „cu-kor-ka“, s mit volt tenni, a kegyelmes jó atya sajátkezűleg osztotta ki valamennyinek a cukorkákat. Istenem! mikor kapott ilyen csepp paraszt jószág a püspök saját kezéből cukorkát! És az aprók dicséretére, egy sem bontotta fel, hanem nézte, nézte hol a szeliden mosolygó jó főpásztort, hol a cukorkáját, míg végre a keblébe rejtve haza vitte mindegyik.

Bizony Ilona testvér kitűnően vezetett osztályának már kevés idő jutott, bár az áldott gyermekbarát itt is majdnem mindenből maga kérdezett s megfaggatta kis dedunokahugát, a magyar lánynak öltözött Jókay Margitkát, a ki derekasan helyt állott kis társnőivel. No hogy az ékezeteket a tinta írás feladványokban elhagyták, azon csak a püspök ur szeme akadt meg. Egyéb baj hála Isten nem volt.

Adél testvér felsőbb osztályainak már csak kevés idő jutott. Elmult 1/212, mikor püspök urunk belépett. Itt is, mint mindenütt, tiszta magyar szó és értelmes feleletek fogadták. Hát bizony a kicsinyeknek, mint cukorkáknak akadt itt is gazdájuk, jutott mindnyájuknak. 1/41-re mult, midőn ő méltósága a megelégedés elismerő szavaival és látható meghatottsággal hagyta el az intézetet, mert látta, hogy az áldozat már most kezd gyümölcsöt hozni, és fejedelmi bőkezűsége nem veszett kárba. A vallásos és hazafias nevelés egy hatalmas eszközét létesítette ez iskolában.

Délután a fiúiskolát látogatta meg s innen 4 óra után Királyiba hajtatott. A kis magyar sziget lobogó diszben fogadta szeretett főpásztort, mert ő volt az első, ki meglátogatta a községet és iskoláját. A gondnok üdvözlő szavaira adott válaszában kijelenté jószágos urunk, hogy örömmel jött a községbe, melynek fiai hűségesen őrizték meg a magyar nyelvet és vallásos intézményeket és kijelenti, hogy ezt méltányolva, tenni fog Királyiért is a legközelebb, amint körülményei engedik. Kitértásra és türelemre intve az egybegyűlteket, belépett az iskolába.

Jól esett látnia a berendezett tantermet és kellemesen lepte meg, midőn a gyermeksereg a pápai himnussal fogadta. Ekkor előállott a VI-ik osztálybeli Tóth Kálmán s olyan dikciót penderített, hogy megirigyelhette volna tőle nem egy

örök hallgatással szereplő honatyá. A feleletek kellemesen lepték meg a kérdező jó urunkat, s a földrajznál már a térkép körül egész csoportot gyűjtött maga köré. A helyes szavatok egész özöne és a jó magyar ének örömmel töltötte el kegyelmes atyánk atyai szívét, és mivel a cukorka-doboz tartalmát keveslé, még egy csomag szebbnél-szebb szent képet is osztott ki a gyermekek között.

Az eredmény főpásztorunk teljes megelégedését érdemelte ki, a ki ennek többször kifejezést is adva, ujjalag biztosítá az előjáróságot, jóindulatáról és gondoskodásáról, s 7 óra után távozott.

Igy mulat püspökünk. Elsők a kicsinyek. Itt boldog ő, ha a kis jószágoknak örömet szerezhet, Méltó utóda mesterének, mert az ő jelszava is: „Engedjétek hozzam jönni a kisdedeket.“

Ma ünnepeltük ünnepi misén nyitrai püspökké iktatásának 6-ik évfordulóját. Plebánusunk által celebrált fényes mise után a jelen voltak nagyobb része és az előjáróság a kastély kápolnájába vonult, jelenleendők ő méltósága csendes miséjén. A mise után legott fogadta a községek képviselő-testületeit. Ez is szívjóságának tanujele, mert a gazdáknak szerinte most dolguk van, tehát reá nem érnek várakozni.

Szeretettel fogad mindenkit és ölel magához szegényt, gazdagot egyaránt, azért szeretet környezi mindenütt és kíséri minden utján. Adja az ég ura! Ad multos Annos! Mocsonoki.

A szakolcai plebános-választás.

F. hó 20-án dr. Okányik Lajos, az „Esztergom“ felelős szerkesztője Szakolca sz. kir. város plebánosává választott. E választás tekintve előzményeit nagyobb jelentőségű a vármegyében, mert a nyitrai főispán benne fényes vereségét aratott.

Elmondjuk röviden összegezve az esetet, amint történt.

F. év januárius 6-án meghalt b. Mezei Ferenc szakolcai prépost-plebános. A plebániára bemutatási jogot gyakorol a szakolcai „autonomia“, mely a városi képviselő-testület *katholikus* tagjából áll. A városiak természetesen első sorban Szakolca város valamely szülöttjére gondoltak. Kombinációba jött Agnelli József, a híres csárii lelkész, ki technikai és gyógyászati célokra természetesen növényekkel külföldön is nevet szerzett magának; dr. Okányik Lajos, esztergomi karkaplán és lapszerkesztő, s végül egy budapesti segédlel-

zelné. A föllobbanó lóporláng — tűzvész s egy kis leszitált víz felhőszakadást jelent. Egy bizonyos, alig észrevehető tartása a karnak lóháton ábrázolja a szereplőt s ha egyik-másik lábaival előre-hátra rugdalózik az annyit jelent, hogy jól megrakott szekeret húz. A deszka, melyen óvatosan lépkednek, veszélyes híd a nagy tengeren s egy könnyű ugrás a magasba, jelenti a felhők közé való röptőt. A legszebb mindennél az, hogy ezt senki sem találja nevelésnek s a nézőközönség megtartja mindezen különös alakítások mellett nyugodt, méltóságos komolyságát.

A jámbor chinai a játék szépségétől annyira van elbűvölve, hogy a közvetlen közelében lévő nem szépet sem látja, képzelő tehetsége oly csapongó, hogy a legesekélyebb vonatkozásból is ki-magyarazza a legnehezebb dolgokat. Soha sem fárad el, s nincs semmi, a mi sodrából kihozná. A legrimitivebb alakításokban jelképeket lát a chinai és egyebet, többet nem is kíván, mint a darab szépségét, magát az eseményt, a történetet. Csak az élő ember mozgását, hangját, kívánja hozzá s a ritmikus zenét.

A háttérben ülnek a nélkülözhetetlen zeneszerek. Karmesterök nincs, mindent csak egy „fej“-ből kóta fűzet nélkül játszanak. Háromféle hangszerrel használnak: ütő, vonó és fuvóhangszert.

Az ütőkhoz tartozik rendszeren: két nagy rézgong, melyet kalapácsal vernek. Minthogy csak 8 zene van, nem használhatják egyszerre az összes hangszereket, azért egy-egy zenező játék közben meglepő gyorsasággal változtatja hangszerét. Solo ének követésénél csodálatos szabályossággal tartják be az ütemet, ilyenkor négy kis pálcikával verik az ütemet.

Nem minden chinai szindarabnak van a maga zenéje mint a mi dalműveinknek. Azonban a különféle esemény s történeteknek megvan a maguk különleges zenéjük, mely mindig a megfelelő helyen előadatik. Az idegen ki először van Chinában könnyen hinné, hogy a zenekar csak úgy a világba muzsikál, pedig ha rendszeren látogatja s megfigyeli az előadásokat, nemsokára kezdi megkülönböztetni a szokatlan zenét, s úgy érzi, hogy napról-napra jobban hat az azelőtt hamisnak látszó zene — érzékeny kedély világára.

A darab minden jelenetének megvan a maga külön zenemotivuma; ha föllép egy civilmandarin egészen más, mint a katonamandarin föllépte alkalmával. Van továbbá határozott csatazene: támadás alkalmával más, elvonulás jeleneténél más s ezenkívül a császárszene. A chinai már távolból megismeri magából a zenéből, hogy mi

történik a színpadon, a nélkül hogy ezt látná. Biztosan tudja, mikor vonulnak föl a csapatok, mikor folyik a harc heve s mikor történik az elvonulás. Jól tudja mikor szól szerelemről s mikor gyűlöletről a zene hangja.

A zene szépen alakítja a támadást. Ilyenkor kezdetben halkan verik a gongokat, aztán pergetik lassan, halkan a kis dobokat, aztán gyorsabban, hangosabban, végre oly örült gyorsasággal ütök, verik, hogy messziről csakugyan valóságos csatazajnak vélnéd. Utána két — három tompa gongütés rá meg rövid szünet — s a sors összemorzsolta egy életet. S ha aztán fájdalmasan szól a fuvóhangszerek — ezek siró hangja nem egyéb, mint a legyőzöttek keserves zokogása.

A mi a chinai színész műveltségét illeti, nem mondhatni róla, mert többet nem igen tudnak, mint szindarabjaikat. Nem ismerik a régibb kor irodalmát, hazájuk történetét, országuk filozófiáját csak annyiban, a mennyiben ezek összefüggésben vannak hivatásukkal és szindarabjaikkal. Mindazonáltal a különleges alakításokban és szerepeik megjelenítésében valóságos művészeknek mondhatók. M.

kész. Mind a három Szokolca város szülötte. Agnelli mellett a hivatalos világ helyezkedett volna, míg a polgárság zöme dr. Okányik mellett sorakozott. Hirtelen azonban a kormánytól függő szavazatokat leparancsolta Thuróczy Vilmos nyitrai főispán, s a vármegye jelöltjét — melynek utóvégre a dologhoz semmi köze sincsen — egy Nyitra vidékén élő liberális, öreg törődött lelkész hozott javaslatba, kit Szokolcán senki nem ismert, ki ott soha nem járt, s ki egyáltalában semmi nemű ajánló levéllel nem bírt, mint-hogy a liberális vármegyét tuskón-bokron követte, s még az Agliardi-eset nyitrai tárgyalásánál is kerekett oldott a megyeházi tereméből, ne-hogy kénytelen legyen a Bánffy-huszárok ellen szavazni.

Megjegyzendő, hogy nem szívesen foglalkozunk a főispán jelöltjével, és örömezt elkerültük volna a vele való foglalkozást. Azt, ugyanis, hogy falusi beneficiumát felcserélni akarja egy jobbal, azt valamint másnak, úgy neki sem lehet rossz néven venni. Mi csak azért fektetünk rá súlyt, mert a főispán minden lehető elkövetett, hogy annál nagyobb legyen a — veresége.

Mozgásba hozott mindent, még egy Barsvármegye területén élő jegyzőt is terrorizáltak, kinek atyja tagja a szakolcai autonomiának; nem kerültek el még a pozsonyi főigazgatót sem, (a gimn. tanárok közül többen szavazók). Ennek következtében Agnelli jelölése elmaradt és csak Lelkes meg dr. Okányik mérköztek egymással. A f. é. febr. 25 választáson dr. Okányiknak 20, Lelkesnek 19 szavazata volt. Ez természetesen nem zsenirozta a választás elnökét, hogy Nyitra megyében máskor is kitűnőnek bizonyult választási módszer szerint Lelkes kiáltsa ki győztesnek 20 szavazattal 19 ellenében. — A választáson az elnök a másik párttól nem engedett maga mellé bizalmi férfiakat, s így 19 szavazóból 20-at csinálni csak gyerekjáték annak, aki Kostyal Miklós 1896-iki szakolcai választását végignézte.

Csak hogy a szakolcai polgárokat nem lehet egykönnyen reászedni. A 39 választóból 20 rögtön a helyszínen tiltakozott, hogy ők dr. Okányikra adtak szavazataikat, zajos jelenetben követelték a rejtély megoldását, hogy miként lehetnek ők huszan, most tizenkilencen, s kérték a választás megsemmisítését. — A Bánffy-párt viszont ezen tiltakozás ellen tiltakozott; és sikerült neki egy magyarul nem értő Okányik-párti választóval azon hitegetés alatt, „hogy ezt mindenkinek kell aláírni, aki városi képviselő“ a saját tiltakozását is aláírni és ezt is felküldték a hprimáshoz. A hprimás kapott ezután két ellentétes jelentést, melyek mindegyikén 20—20 képviselő volt aláírva, holott mindössze csak 39-en voltak.

Egy választónak neve t. i. mindkét iraton szerepelt.

A hprimás vizsgálatot rendelt el és ez ügyben megbízta b. Horeczky, Varga Mihály és dr. Való Simon pozsonyi kanonokot, kik előtt a jelentések mindegyikén szereplő választó kijelentette, hogy ő dr. Okányikra szavazott, és a Lelkes-pártiak csak félrevezetéssel bírták rá, hogy az ő tiltakozásukat is aláírja. — A hprimás felszólította most mindkét jelöltet, hogy mondjanak le önkényt. Lelkes nem akart lemondani, mert — ugymond — meg van választva. Okányik doktornak meg szintén nem volt miről lemondani, mert hiszen őt nem választották meg. Ez mind télen meg a hideg-fagyos tavaszban történt, most, hogy melegebb, kedvezőbb Széll fúj, a főispán dacára, hogy úgy ő mint hű csatlósa mindent elkövetett, az utóbbi időben is, hogy a csorbát kiköszörüljék, nem bírták szétrobbantani a függetlenségükre féltékeny szakolcai polgárokat. Hosszas volna most ez alkalommal elsorolni a további machinációkat, elég azt megjegyezni, hogy e hó 20-án dr. Okányik Lajost a városi autonómia 22 szavazattal megválasztotta Szokolca város plebánosának. A főispáni párt nem is szava-

zolt. — Lapunk szerkesztőjét éppen Jeszenszky Alajos nyitrai kanonok névnap ebédjén találta a szakolcai távirat, s a nagyobb számú társaság a távirat olvasására riadó eljenzésben tört ki. — Mindjárt a helyszínről üdvözlő táviratot küldtek neki többek közt Jeszenszky Alajos, Markovics János, Kutvaszer István, dr. Dudek János, Pihoda Lajos, Belák József, dr. Turzó Ferenc, dr. Tóth János és mások.

Dr. Okányik Lajos, fiatal, alig 30 éves, megnyerő modoru lelkész, ki széleskörű műveltségével, derült kedélyhangulatával mindenütt, ahol megjelenik rokonszenvet gerjeszt maga iránt. Azonkívül az előbbi években vívott harcokban mindig bátor és lelkes volt, amit Lelkesről nem lehet mondani.

Dr. Okányik barátunk meggyőződésünk szerint buzgó működésével regenerálni fogja Szokolca város hitéletét, és tapintatos modorával könnyen meg fogja nyerni azokat is, kik ellene eddig állást foglaltak, ami annál könnyebben történhetik, mert hiszen csak kényszerülve tettek. — Melegen üdvözljük úgy őt, mint egyuttal Szokolca városát is e választás alkalmából, mely állhatatos kitartása mellett kivitte, hogy lelki életük élére egy élénk, agilis, munkától nemcsak nem irtózó, de fáradhatatlan tevékenységű plebános fog állítani.

Esztergom egy kedvelt egyénnel szegényebb, Thuróczy pedig egy keserű tapasztalattal gazdagabb lett e választásnál.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Püspök úr ő méltósága f. hó 24-én érkezett vissza Mocsónokról, körülből marad július 4-ig, azután pedig egész augusztus közepéig Radosnán, ottani nyaralójában fog tartózkodni. — Nemcsak Ferenc, nyitrai kanonok Trencsén-Teplicer, dr. Mihalovics Ede az alpe-sekbe, Petrovics László, nyitrai főgimn. tanár nevével pedig Vihnyére utazott.

Kanonoki kinevezések. A hivatalos lap pénteki száma három nyitraegyházmegyei esperes-plebánosnak címzetes kanonokká való kinevezését hozta, és pedig Kramara János kisgyicsai, Lovaszer János kochanói (mindkettő Trencsénmegyében) és Biringer Ádám nyitrai kolosi lelkész. Érdekes, hogy e három esperes ur, kiket együtt hoz most a hivatalos lap, ezelőtt 36 évvel ugyancsak együttesen egyszerre nevezettek ki a nyitrai főgimnázium tanáraivá, s mai megyei intelligenciánk kiképzésében előnyösen részt vettek. Ez akkor történt, mikor feledhetetlen emlékű Roskoványi püspök a nyitrai főgimnáziumot megmentendő, az alap hiányában becsukni szándékolt három felsőbb osztályt a saját alapítványával megmentette s egyházmegyéje papságából nevezett ki őt tanárt a gimnáziumba. — A most kitüntettek ugyan már több mint negyedszázada, hogy távoztak Nyitráról, mindazonáltal emlékek el tanítványaik szívében, kik velünk együtt bizonyára hálásan gondolnak vissza egykori tanáraikra s szívesen csatlakoznak hozzájuk, midőn azt kiáltjuk nekik távolból őszinte szívvel, hogy új kitüntetésükben az ur Isten soká éltesse!

Egyházmegyei hírek. Krasznaynszky János petrovici segédlelkész, hasonló minőségben Alsó-Hricsóra küldetett. — Rojicsék János liethavai ideiglenes adminisztrátor, ugyanoda plebánosnak lón bemutatva a kegyuraság által.

Papszentelés. Püspök úr ő méltósága f. hó 26-án hétfőn a vári székesegyházban, végzett növendékpapjainak föl fogja adni a hajkoronát és kisebb rendeket; 27-én a subdiakonátust; 30-án a diakonátust, mind a három napon reggel 8 órakor; július 2-án, vasárnap pedig reggel 9 órakor ugyanazokat áldozópapokká szenteli.

Halálozás. Hajek Pál privigyei adótárnok neje, szül. Brestyenzky Mária úrnő június hó 19-én életének 35, házasságának 18 évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Három árva és nagy-számu rokonság siratja. Béke poraira!

Növendékpapok felvétele lesz július 1-én, s mint azt már lapunkban jeleztük, a felvétetni óhajtoknak előtte való nap délelőtt kell az egyházmegyei irodában jelentkezniök.

A felsőbb leányiskolában a szülők nagy érdeklődése mellett folynak az évvégi vizsgálatok. Az eredményből látjuk, hogy a leányok is sokat és szépen tudnak megtanulni, vetekedve a gimnazistákkal. Az intézet rajz- és kézimunka kiállítását az első emeleti termekben, különösen köti le a vendégek figyelmét, oly szép az, hogy igazán megérdemli a megtekintést.

Meghívó. A nyitrai oltáregylet 1899. évi június hó 25-én délután 4 órakor a katolikus kör helyiségében kiállítással egybekötött évi közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. Elnöki jelentés. 3. Titkári és pénztárosi jelentések. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. A tisztikar és az igazgató-választmány választása. 6. Indítványok. 7. Az egyleti igazgató előterjesztés. 8. Az egyleti kiállítás megnyitása. — A kiállítás a megnyitás napján valamint a következő három napon, vagyis június 26, 27 és 28-án a délelőtti órákban 9—12-ig, délután 3—5 tekinthető meg.

Adományok. Bende Imre nyitrai püspök ur a mikusóci (Trencsénm.) róm. kath. hitközségnek iskolaépítésre 150 frtot adományozott. — Duschek Oszkár, érsekújvári gyógyszerész a nováki tűzkárosultaknak 5 frtot. — Nécsey Endre, nyitrai prépost-kanonok pedig a nyitrai elemi leányiskola növendékeinek jutalmazására 5 frtot adományozott. (Részületek belőle: Adamecz Valéria, Balázsy Tere, Novotny Vilma, Simonyi Gizella és Richter Józsa növendékek 1—1 frt.)

Hátrálékos adófizetők. Mult héten befejezte Markhot Gyula Nyitra városának fogatostott pénztári rovanosolását, melyet az utolsó krajcárig ugyan rendben találta, de nagy volt a meglepetése, mikor a megyei pótdadó hátrálékosok nagy számát megpillantotta, s megütközésének adott kifejezést, szigoruan meghagyván a városi pénztárosnak, hogy a hátrálékosok a lehető leg-rövidebb idő alatt az utolsó krajcárig felfüggesztés terhe alatt, ha kell végrehajtás és árverés útján is hajtsa be. Nem kerülte el az alispán figyelmét; hogy épen a *vagyonos polgárok*, köztük számos városi választott és virilis képviselő, több évi hátrálékosok vannak, kik ellen a pénztárnok nem mert erélyesen fellépni. Az alispán azt az utasítást adta a pénztárnoknak, hogy az árverés akkor is tartassék meg, ha az illetőknél csukott ajtókra találának. Ha ez eredményre nem vezetne, akkor az alispán a városi tisztviselők költségére állami végrehajtókat küld. — Ez a több évi hátrálékos pedig a Bánffy-huszárok régmé alatt történt, mikor a vármegye nem sürgette a „jó kortes“ polgárok megyei adóhátrálékát. Persze nehéz volt sürgetni, mikor a vármegye akkori első tisztviselője jó példával ment előre, s mint annak idején kimutattuk, maga is 269 frttal volt hátrálékban. S annak dacára nemcsak volt szavazata, hanem még képviselővé is választották.

Ipariskolánk. A lefolyt héten, melyet teljes joggal nevezhetünk az iskolai vizsgálatok hetének, tartattak meg a városi alsófoku ipar- és kereskedelmi iskolában is az évvári vizsgálatok. Ezen iskoláról, kivéve az érdekelt iparosokat és kereskedőket, vajmi kevés tudomással bír a nagy közönség, pedig ez fontos tényező képez Nyitra város művelődése és magyarosodásában, mert a város lakossága oly részének kiművelésével és megmagyarosításával foglalkozik, mely városunk polgárainak zömét képezi, s a mely sokáig magára hagyva volt. — Hogy a nyitrai ipar és kereskedelmi iskola megfelelő fontos feladatának, annak bizonyítékát a multa és zálogát a jövőre tapasztaltuk a mult héten tartott évvári vizsgálatokon. Szerettünk volna ezen vizsgálatokon látni többeket is az iparos és kereskedő urakból, hadd győződtek volna meg tanoncaink

előmeneteléről azon ismeretek elsajátításában, melyekre napjainkban az iparosnak is szüksége van, és akkor tán ritkulna azok, hála Istennek, most már csekély száma, kik még mindig nagy tehernek és nyűgnek tekintik, ha esténként tanoncokat az ipari-kolába kell küldenök. Vigasztaló és buzdító például szolgáljon városunk erdeműs polgármestere, dr. Rudnay Sándor, ki több osztály vizsgálatán vett részt és teljes megelégedésének adott kifejezést az egyes tantárgyakban tapasztalt kitűnő eredmény fölött. De nem is lehet ez másképen oly intézetnél, melynek buzgó tanári kara és különösen oly igazgatója van, mint ennek, Bieliczky Elek igazgató, ki az elemi iskolai elfoglaltságán kívül minden idejét ennek az intézetnek szentelte, s a kinek készlet-sége, erélye és lelkiismeretes pontosságának kellő kifejezésére alig találunk megfelelő szavakat, és mi, kik Nyitra városának nemcsak anyagi s külső, de értelmi fejlődését is szívünkön viseljük, óhajtjuk, hogy Bieliczky Elek vezesse még sokáig az ipar- és kereskedelmi iskola sokszor oly sok kellemetlenség- és hálátlansággal járó ügyeit, mi csak úgy lehetséges, ha nemcsak szóbeli elismerésben, hanem anyagi kárpótlásban is részesül ezért a fárasztó munkáért. *Egy jelen volt.*

Kinevezés. Rébay László nyitrai népbanki segédkönyvelő a pénzügyminiszteriumba szántisztának; Vanitsek János szenici adóhiv. gyakornok Csongrádra nevezetett ki segítődíjas gyakornokká. — Mikula Margit beckói és Sughó Lujza horoci áll. isk. tanítóúók kölcsönösen áthelyeztettek.

Sajtóper. A pacifikáció kiűtött Nyitra-megyében. Még alig hevertük ki az egyiket, máris a főispán nyilvános és titkos csatlósai újabbat akarnának akasztani a „Nyitra-megyei Szemle” nyakába. Lapunk május 21-én megjelent számában napvilágot látott egy „Glosszát a megyei közgyűléshez.” Ez a közlemény több egymással össze nem függő megjegyzésből áll. Az egyik így hangzik:

„A borellenőrző bizottságba bepótolták Finka Gyulát, Karsay Lajost és Zeller Elemért. Minek? Adott-e magáról eddig Nyitra-megyében valami életjelt magáról a borellenőrzés?”

Ha a nyitrai rendőrségnek fel nem tűnik, hogy egy nyitrai borkereskedő cég mindig éjjel, vagy későn este sötétben végzi a fuvarozást Zóbor és Párutca között, csak nem követelik, hogy valamely vidéki főbíró tultegyen a nyitrai rendőrségen?”

Ez az inkriminált rész, mely ellen valami Frischer Mór nevű nyitrai borkereskedő sajtóper indított a „Ny. Szemle” ellen; jóllehet megnevezve nincs is. Nyitra-n több borkereskedő vagyon, s még azt a szerénytelen kérelmet is kockáztatta Frischer úr, aki a cikket magára vette, hogy kérte a bíróságot, miszerint a Szemle május 21. számát foglalja le; aminek az természetesen nem tett eleget. — A kérdéses glosszátkat többen irták, a panaszoltnak szerzője Mérey Lajos nyitrai ügyvéd, volt orsz. képviselő, akit a vizsgálóbíró-helyettesnél, Kalinay Gyula urnál, hova lapunk felelős szerkesztője f. hó 23-án idézve volt, be is jelentettünk, mint szerzőt, lévén arra felhatalmazva. — Egyébként pedig egyáltalában nem hagyjuk magunkat megfélemlíteni ilyen szekaturák által. Megyünk bátran a kitűzött irányban a korrupció és a megyei kormányzat visszaéléseinek ostorozásában.

Szerkesztő-változás. Dr. Okányik Lajos, az „Esztergom” felelős szerkesztője szakolcai plébánosná választatván, a jeles lap szerkesztését dr. Horák Ede fogja átvenni, ki már eddig is félév óta csaknem maga szerkeszti. A vezérszerep ezentul is mint eddig, dr. Prohászkaé lesz.

A surány-ujvári vasut. Nyitra-vármegye országgyűlési képviselői június hó 22-én a nagysurány-érsekujvári vasutvonal érdekében tisztelegtek Lukács László pénzügyminiszternél; Craus István melegen ajánlotta ezen ügyet a miniszter jóindulatába, kiemelve, hogy ezen vonalrész a Budapest, Érsekujvár, Nyitra, Galgóc és Zsolnai-vonal kiegészítő kapcsát képezi, és létrehozásán több vármegye is érdekelve van. A miniszter megígérte, hogy az ügyet beható tanulmány tárgyává teszi.

A rituale-ügy. Az esztergomi egyháztartományban most használatban lévő szertartásos könyv a hercegprimás intézkedéséből revízió alá került. A püspökségek kiküldöttjei, megyénket dr. Bobok József kanonok képviseli, a hét folyamán jöttek össze Esztergomban és Rajner Lajos elnöke alatt ülést is tartottak. Három egyházmegye nem küldött képviselőt; a veszprémi, melynek már van revidált ritualeja, a pécsi, mely írásban küldte megjegyzéseit és a szombathelyi, mely a bizottság megállapodásaihoz előzetesen jelezte hozzájárulását. Nyilvános ülésben vélte a bizottság tárgyalandónak az ügyet, de az lehetetlen volt, mert a hol határozott elaboratum, illetőleg javaslat nem fekszik a bizottság előtt, ott a nézeteket egyesíteni s tökéletes munkát végezni nem lehet. Azért 5 tagu szűkebb bizottság küldetett ki, az fogja tanulmányozni a ritualét s határozott javaslatot előterjeszteni. Tény, hogy a rituale revízióra szorul.

Fürdőinkből. Pöstyénben, a hozzánk beküldött névjegyzék szerint, 1922 vendég, Trecsén-Teplicben pedig 1334 vendég fordult meg mostanáig.

A közlegény. Ezen a mi időnkben már teljesen hitelvesztett néven hívja a „Vágvölgyi Lap” Szalavszky főispánt. A közlegény nevet már teljesen kompromittálta Tisza Kálmán, ki midőn évtizedre gyűlöletessé tette személyét, sőt még a Tisza-nevet is, s midőn bottal és utcai kövekkel kellett őt formaliter kihajgálni a bársonyszékéből, akkor „savanyu a szőlő” szólásmód mintájára, mikor már generalis nem lehetett, nagy szerényen közlegénynek szerette magát nevezni. Szalavszkyval is úgy tesznek; mikor a kormányt kompromittálta az ő embertelen modorával, mikor a felvidék tótajku lakosainál gyűlöltté tette mindazt, a mi magyar, s e miatt most kiteszik a szűret is, bánják, hogy vajha ezt az embert soha sem tettek volna Trecsén-megyébe: akkor közlegénynek nevezik el. A lap most már bevallja, hogy kívánta, miszerint a pártok küzdelmeibe mérséklet, higgadtság vitessék be, mert, ugymond, fájdalmas szívvel szemlélte azt a gyászos processust, hova a felvidéki társadalom sodortatott. Végül még Szalavszky lemondása előtt elég indiscret bevallani, hogy Szalavszky „politikai téren kissé intolerans volt”. — Nem kissé, hanem erőszakos, durva kiméletlenséggel rontott le évtizedekre mindent, csak hogy magát nélkülözhetetlenné tegye. Mig szilárdul állt, addig helyes volt minden, s most, hogy becsomagolta az uti pinklit, már kezdik bevallani, hogy kissé intolerans volt. Lesz abból még több is, csak más jöjjön a helyére.

Katholikus írók és ujságírók kongresszusa. Szent-István napján országos kongresszust tartanak Budapesten a katolikus írók és ujságírók. E tárgyban ma egy szűkebbkörű bizottsága az országos Pázmány-egyesületnek ülést tartott dr. Kiss János elnöke alatt. A bizottság elfogadta a következő indítványt: Felkéri a katolikus és egyházmegyei irodákat, hogy sziveskedjenek mindazokat megnevezni, a kik a kongresszusra meghívanéok lesznek. Ezeket a bizottság körlevel útján kéri, hogy közöljék kívánságaikat és eszméiket a kongresszus megtartásának módjára és tárgyaira nézve, továbbá jelentsék be, ha előadást akarnának tartani. A nyilatkozatok beérkezése után fogja a bizottság a kongresszus programját megállapítani.

Petőfi-ház. A Petőfi-társaság tagjai között mozgalom indult meg a Petőfi-ház építésére és az alapösszeg gyűjtésére már ki is adták az ivateket. A díszesnek tervezett épületben helyezik el majd Petőfi összes műveit és kiadványait, az összes kritikákat a művekről, a költőre vonatkozó életrajzokat, mindannyit az összes nyelveken, a melyekre lefordították, a költő kéziratait és a Petőfit ábrázoló festményeket, ha nem is eredetiben, de másolatban, rajzokat, fotográfiákat és

metszvényeket, a szoborműveket részint eredetiben, részint gipszöntvényekben és a Petőfi-relikviákat. A festményeket és szoborműveket a képzőművészeti osztályban helyezik el, a könyvtár pedig a könyveket és kéziratokat tartalmazza. A Petőfi-ház oly nagy lesz, hogy benne a társaság üléseit is megtarthatja.

A reklám egykor és most. A reklám olyan régi, mint maga az emberi nem, csak a formái változtak, de eszméjét már az ókorban ismerték. A herkulani és pompeji ásatásoknál nagyon érdekes reklámok kerültek felszínre. Nemrég egy falat ástak ki, mely tele volt hirdetésekkel és többek közt egy a „legnagyobb komforttal” berendezett fürdőintézet megnyitását is hirdette. A régi rómaiak és görögök házaik homlokzatán egy oldalt fehérre meszeltettek be, arra irták rá a hirdetések. Hogy üzletszerűleg folyt-e már akkor a hirdetés, eddig nem sikerült kipuhatolni. Ifjabb Plinius egy költőről tesz említést, akinek a műveit nagyon olvasták, mert azokat az összes falakon hirdettette. A reklám szó a latin clamareből ered. Rómában egy egész csomó kikiáltó élt, kik föltűnő ruházatban járva be a város utcáit, egyes kereskedők portékáit dicsérték. A kikiáltók intézménye a középkorban kezdett nagyon fölvirágozni. A megtartandó árveréseken kívül kikiáltották a nap legfontosabb eseményeit, rendeleteket és kihirdetéseket. A városoknak azonban folyamodniok kellett, hogy kikiáltókat alkalmazhassanak. A könyvnyomtatás mestersége a reklámot még jobban fölvirágoztatta. Az első lapok azonban a hirdetések csak a lap margóin közölték és csak később tették a hirdetések külön oldalakra.

Időjárásunk. Lekaszálták a nyitrai réteket, rá olyan esőt kaptunk, hogy elég volt. Ezt a hagyományos nyitrai szokást, megtartotta időjárásunk a hét elején, aztán meleg lett, tikasztó nyári meleg. Pénteken erős vihar vonult el Nyitra fölött s azóta változatlanul izzadunk. A Zóbor hegye, mely ma-holnap Nyitra elővárosává alakul, telve a kivonult lakosokkal, oda vonulnak, a kik a drága fürdőzés helyett jó levegőt akarnak szívni. Villa villa mellett emelkedik, a szőlőket újból ültetik, úgy hogy a bortermés nem-sokára olyan lesz, mint a philoxera pusztítás előtt. A hivatalnok-ember itt kénytelen izzadni a város falai között, annak legfeljebb vasárnap jut egy kis friss levegő — Zóbor kanyargós útjain.

Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy az új évnegyed alkalmából előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Az esperesi kerületek figyelmébe. A nagytapolcsányi esperesi kerület papsága f. é. június hó 6-án Sissón megtartott papi értekezleten a következő fontos ügyeket tárgyalta: I. Fő. Főhatóságunk engedelmével azon helyen, a melyben ezentul papi értekezletünket tartani fogjuk, a templomban a szokásos Veni sancte és sz. mise előtt a legméltóságosabb Oltári-Szentséget imadás céljából kitenni fogjuk. Magától értetődik, hogy hivatásunkat is eme megtartandó ajtatosságról értesítendjük. A legm. Oltári-szentség kitétele után oltártestvéreink közül egy az Oltári-szentségről a hívek nyelvén rövid elmélkedést tartand, ezután következik a sz. mise, melynek végén az Oltári-szentséggel áldás adatik. A papi tanácskozmány-nak többi pontjait Statutumaink értelmében pontosan betartandjuk azon hozzáadással, hogy kerületi papságunk közül egy egyelőre kidolgozott és sz. egyházunk legégetőbb napi kérdéseire vonatkozó themáról értekezni fog. II. Köteleztük magunkat minden korona alkalmával bizonyos evi összeggel az alapítandó kath. egyetem költségeihez hozzájárulni. A jegyzett összeget a nagytapolcsányi takarékpénztár egyletnél kamatozás céljából leteendjük. Emez alapítvány kezelését az időszéri kerületi esperesre bizzuk, ha pedig az annyira szükséges kath. egyetemnek eszméje a lehető legrövidebb idő alatt tetté nem válnék,

ugy az egész gyűjtött összeget kamatjaival együtt kerületünk szegény kath. iskola és róm. kath. tanítóinak felségélyezésére fordítandjuk. III. Ó Eminenciáját, kegy. Főpásztorunkat és Atyánkat esdve kérjük, hogy a várva várt és óhajtván óhajtott papi nyugdíjnak kérdését megnyugtató-sunkra minél előbb rendezni méltóztassék. A hírekéből eredő válaszszal mi meg nem elégszünk, a mely abban konkludál mindig, hogy a papi nyugdíj rendezéséhez szükséges pénzüsszeggel nem rendelkezünk, mi önmagunk képességéhez mért, évi legmagasabb megadótátásra alapított tisztességes évi nyugdíjat kérünk. IV. Jelszavunk: Küszöböljük ki a zsidó és a szabadkőmives sajtó összes bármily nyelven szerkesztett termékeit, nekünk csak kath. újság, folyóirat, népiratok és szakkönyvek a tudomány minden ágából kelljenek. Ebredjünk föl már egyszer ama halált hozó álomból, vagy saját vérünk verejtékével szerzett pénzünket holmi zsidó firkászok és szabadkőmives atheusok felségélyezésére, azok bő eltartására fordítsuk. Eme polyp karokkal bíró vampirokat csak ily módon lehetséges lesz agyonütni. *Egy jelenvölt.*

Megtérés. Kolonban a róm. kath. egyháza felvétellett Gáspár Eszter reformatus vallásu hajadon. A tridenti szent zsinat szerinti apostoli hitvallást Fülöp László plebános kezeibe tette le.

Hősök-e vagy nem hősök? A „Hazánk”-ban olvassuk a következő történetet, melyet nem hagyhatunk megjegyzés nélkül. A közlemény így hangzik:

„Mind hősök ők... Jámbor olvasó, aki nagy ámulattal vagy a párbajhősök iránt, betűzd ki az alábbi történetet, amely megtörtént vala Kassa szabad királyi városában, az Úr 1899-ik évének június havában. All pedig ez a történet két szakaszból, amint itt következik:

I.

(Színhely: egy modern igényeknek megfelelő kávéház. Szereplők: két ur, egy kassziros kisasszony, több pincér és kevesebb vendég.)

Az egyik úr: (a másikhoz) Ön a kassziros kisasszonyt nézi.

A másik: Dehogy!

Az egyik: Dehogy? Ön egy közönséges svihák!

A másik: Ez vért kíván!

Az egyik: Nekem mondja? Holnap egész nap otthon leszek!

A másik: En is!

Pincérek kara: Alászolgája! Alászolgája!

II.

(A rendőrkapitányság. Az egyik ur ugyanis, miután a vérre szomjas, lelkiismeretes segédek elhatározták a pisztolypárbajt, lelki furdalásokat érez. Hátha lelővi az ellenfelét, nem is gondolva arra az esetre, hogy őt lövik le!? Nem, nem; a szerencsétlenségnek elejét kell venni! Elhatározza tehát, hogy bejelent a dolgot a rendőrségnek. Ő bátor ember ugyan, de nem akar vért ontani!...)

A rendőrkapitány: (miután nyugodtan végighallgatta a bejelentést) Nagyon helyes, uram. De kár volt fáradni... Már itt volt a másik ur, éppen egy félórával ezelőtt...

Eddig a történet, melynek élére t. laptársunk gúnyosan oda tette, hogy „mind hősök ők”. Emlékszünk rá, csak a nemrégiben történt Kolosvárott, hogy egy ugyancsak hasonló nagyfontosságú ügyben, mint aminő pl. „egy kassziros kisasszony nézése”, párbaj történt, melyben egy nemes sarj életével lakolt. Akkor a lapok általános lamentációban törtek ki, mert hát akkor nem gúnyból, hanem talán igazán hősök voltak a küzdők? — Nem voltak bizony sem akkor hősök, sem most, mert a hősiesség egyáltalában nem abban áll, hogy valaki a kassziros kisasszony nézéseért elfogadja a kihívást, vagy sem, kiteszi-e életét veszélynek, vagy sem. Ez sem az egyik, sem a másik esetben nem hősiesség, hanem — bolondság. Hősiesség a saját életét kockáztatni másnak életéért vagy másnak vagyona megmentéseért, hősiesség feláldozni magát a hazáért, a hitért; de henegező pöffeszkedés miatt párbajt vívni, vagy kihívni, ép úgy nem hősiesség, mint a kassai esetet, — ha úgy történt — nevétségessé tenni nem tapintatosság, mert a két kassai párbajozó ebben az esetben még a lehető legoko-

sabban cselekedett. És a józanul ítélő közönség szemében egy cseppet sem lettek volna nagyobb hősök, ha megverekesznek.

Öngyilkosság, Galgócon e hó 18-án egy Andrásik György nevű napszámos, nős, öt gyermek atyja a Nyitráról 5 órakor érkező vasut elé dobta magát, mely az egyik karját teljesen, a másiknak pedig az ujjait elvágta. A nyitrai kórházba akarták szállítani, de útközben meghalt.

Tűz. F. hó 19-én tűz volt szt. Péter községben, mely 2 házat elhamvasztott.

Közgazdaság.

Mész és foszforsav-trágya együttes alkalmazása.

A foszforsav azon tulajdonságokkal bír, hogy mésszel háromféle sulyarányban képes vegyülni, vagyis mésszel olyan vegyületet képez, a melyen ugyanazon foszforsav mennyiségre különböző mennyiségű meszet tartalmaznak. Ezen vegyületek egyszer-kétszer savanyú és szabályos foszforsavas méssznek neveztetnek. Az egyszer savanyú foszforsavas-mészben a legcsekélyebb mennyiségű mész foglaltatik, s kétszer savanyúban kétszer annyi, a szabályosban háromszor annyi és a legtöbb. A foszforsav iparkodik mindig annyi mésszel vegyülni, mint amennyit megkötni képes, méssz megkötő képessége akkor merült ki, a mikor szabályos foszforsavas mésszé alakult át. A természetben előforduló foszforsavas mész szabályos. A föld különböző pontjain ásványok találhatók, az u. n. nyersfoszfátok, a melyek főképen szabályos foszforsavas mésszből állanak. Ezen nyers foszfátok képeznek a gazdák legolcsóbb fosztor-sar-trágyáját, ha a bennök foglalt roszfoszforsav eléggé hatásos volna. A foszforsavnak a mésszel képezett háromféle vegyülete azonban különböző sajátságokkal bír. Az egyszer savanyú foszforsavas-mész vízben oldható, a kétszer savanyú és szabályos ellenben nem. A kétszer savanyú foszforsavas mész a szabályoktól legalább annyiban különbözik, hogy olyan vízben, a mely citromsavas ammoniakot vagy hasonló hatású sókat tartalmaz oldva, feloldódik, míg a szabályos foszforsavas mész az ilyenben is oldhatatlan. A közölt oldhatósági viszonyoknak megfelelőleg a szabályos foszforsavas mész trágyázásra és növényáplálásra a legkevésbé alkalmas vegyület; erre a célra legbecesebb és legalkalmasabb az egyszer savanyú foszforsavas mész, míg a kétszer savanyú foszforsavas mész hatás és oldhatóság tekintetében, e kettő között a középhelet foglalja el. Hogy már most a nyersfoszfátok és egyéb anyagok, a melyek szabályos foszforsavas meszet tartalmaznak, jó és hatásképes trágyaszerekké átalakulhassanak, szuperfoszfát állítatik belőlük elő, vagyis egy olyan foszfortrágyát készítenek, a mely a foszforsavat egyszer savanyú foszforsavas mész alakjában tartalmazza. A szuperfoszfátok előállítása abban áll, hogy a nyersfoszfátokban levő szabályos foszforsavas méssztől meszet von el és ezzel kénsavas-meszet, gipszet alkot. Ha a nyersfoszfátok feltárásánál annyi kénsavat használunk mint a mennyi elegendő arra, hogy a szabályos foszforsavas mész összes meszet megkösse, akkor szabad foszforsav keletkeznék, a mely folyékony s így trágyázásra alkalmas. Az alkalmazandó kénsav mennyiséget tehát úgy szabjuk meg, hogy a szabályos foszforsavas mész, meszének csak 2/3-át vonjuk el, miáltal egyszer savanyú foszforsavas mész keletkezik. A szuperfoszfátok nagy előnye, más foszforsav tartalmu trágyaszerek pl. Thomas-salak felett, tehát abban rejlik, hogy a foszforsavat egyszer savanyú foszforsavas mész alakjában, tehát oldható állapotban tartalmazza. A szuperfoszfátok tehát úgy állítatnak elő, hogy egy mésszben gazdag foszforsav vegyületből, a méssznek egy részét kénsavval elvonjuk, másrészt

azonban az egyszer savanyú foszforsavas mész ismét kétszer savanyú, vagy szabályos foszforsavas mésszé alakul át, ha mésszel (égetett, szén-savas-mész vagy márgával) kerül össze. Nem szabad tehát szuperfoszfátokat és egyéb feltárt foszforsav tartalmu trágyaszereket mésszel keverni, vagy ilyeneket egy olyan szántóföldön elhinteni, a melyen még mész, vagy márga van elhintve, mert ezáltal azon hatást, a melyet a szuperfoszfát-gyártás által elérhetünk, ismét csökkentjük, esetleg megszüntetjük. A mésszezés vagy márgázás, a szuperfoszfát trágyázás hatását ellenben nem csökkenti, ha a meszet mielőtt a szuperfoszfátot elhintenők, alaposan a talajba kevertük. Ilyen módon alkalmazva szuperfoszfát foszforsava a talajnedvesség tartalmában feloldódik és a termőréteg minden részét átjárja, s hogy ha a talajban meszet köt meg, és ezáltal nehezebben oldható vegyületté alakul át, ezáltal nem lesz hatásos. Csak mésszben igen gazdag talajokban, a melyeknél a mésszezés úgy sem jön tekintetbe, köti meg a mész az oldható foszforsavat annyira, hogy ilyeneken célszerűbb olyan trágyaféléket alkalmazni, melyek a foszforsavat olcsóbb, de oldhatatlan alakban tartalmazzák. Thomas-salak, csontliszt és minden foszforsav tartalmu műtrágyafélék, melyek a foszforsavat szabályos foszforsavas mész alakjában tartalmazzák, minden különös elővigyázat nélkül mésszel együtt alkalmazhatók, miután e mész nem teszi őket oldhatatlanabbá, már mint a milyenek.

Irodalom.

„Építő Mintáink” cím alatt hazai építő iparosainknak egy minden tekintetben megfelelő segéd munkát küldöttek be hozzánk, hogy azok abban a hazai viszonyoknak megfelelő terveket találjanak.

„Építő Minták”-ban teljes tervek mutatnak ke, különös gondot fordítva a részleteknek természetes nagyságban való rajzolására, hogy azokat a vidék rendszerint nagyon elfoglalt, és csekély segédzeméllyel bíró építőmester munkánál közvetlenül felhasználhassa.

A tervek annak a tervezésnél kívánnak felvilágosítást nyújtani.

Miután a különböző épület-nemekre kiadott szabványtervekből állítják össze a tervezeteket — azok az állami építkezéssel foglalkozóknak is jó szolgálatot tehetnek.

Az építmények teljes költségvetése úgy a szakértő építőnek, mint az építetőnek előzetes megközelítő számításainál jó szolgálatot tesznek.

A minta árát csekélyre szabták, hogy azt mindenkinek hozzáférhetővé tegyék.

Egy év alatt 26 füzetben krl. 182 könyvmásu rajzolt lapot és krl. 104 oldal szöveget nyújtanak, mindössze 28 frt 80 kr.-ért, azaz oly összegért, melyért még német művet sem lehet ilyen kiállításban és terjedelemben kapni. Megrendelhető az „Építő Minták” kiadójánál, Budapest, VII. Damjanich-utca 32.

Árverési hirdetmény.

A Nyitrán, Tóth Vilmos-utcában levő 9. számú

Novotny-féle ház

f. évi június hó 30-ik napján d. e. 10 órakor Nyitrán, a telekkönyvi hatóság irattárában önkéntes birói árverésen el fog adatni.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitüntetve: Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879. Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegné ö császári és királyi fensegeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHA K A T,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egy-
leti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban. Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. 4-26.

Műhímezés

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

39-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stílus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el. Tervezetek, költségeloirányzatok készséggel küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását és aranyozását, ugyiszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készítenk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

- Nyitra m. Galgóé, oltár-átalakítás.
- " Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.
- " Darázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
- " Mocsónok, egész templom renoválása.
- " Kis-Baáb, egész templom renoválása.
- " Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.
- " N.-Kér, új főoltárkép.
- " Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.
- " Rátkő, főoltár.
- " Krakován, két új oltár.
- " Hrádek, lourdesi oltár.
- " Szenie, főoltár és szószék.
- " Bajna, lourdesi oltár.
- " Csejte, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
- " Szered, Jézus- és Mária-szobor.
- " Maduné, egész templom renoválása.
- Pozsony m. Gerencsér, egész templom renoválása.
- " Sempte, Jézus- és Mária-szobor.
- " A.-Dombó, egész templom renoválása.
- " Pudmeric, egész templom renoválása.
- " Halmos, egész templom renoválása.
- " Kajal, új főoltár és szószék.
- " N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
- " Jakabfalva, úrkoporsó.
- " Lamaes, új főoltár.
- " Cseszte, Jézus Szive oltár.
- " Szilines, főoltár renoválása.
- Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak ujitása.
- " Felső-Galla, egész templom ujitása.
- " Szent-Péter, lourdesi oltár.
- " Gyalla, új főoltár.
- " Dad, egész templom ujitása és új főoltárkép.
- " Kőrth, lourdesi barlang szoborral.
- Esztergom m. N.-Ólved, Jézus Szive oltár.
- Bács megye. Szántova, oltár ujitás.
- " Ó-Sziva, lourdesi oltár.
- " Baja, templom-renoválás.

- Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
- " Bánhorváth, lourdesi oltár.
- " Mező-Csáth, úrkoporsó.
- " Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
- " Ozd, úrkoporsó.
- Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
- Győr megye. Révfülo, két oltár átalakítása.
- " Gyirmoth, új oltár szentsírral.
- " Gyarmath, Jézus Szive oltár.
- Heves m. Pétervásár, úrkoporsó.
- " Csehi, oltár.
- " Gyöngyös, Mária-oltár.
- Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
- Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
- " Deménd, lourdesi oltár.
- " Adás, úrkoporsó.
- J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
- " Török-Szt.-Miklós, oltár.
- N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
- Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
- " Radnoth, főoltár és szószék.
- Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
- " Horvát-Kimle, templom renoválása.
- " Páski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
- " Nezsider, főoltár.
- " Hegyeshalom, egész templom renoválása.
- " Kiliti, egész templom renoválása.
- Pest megye. Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
- " Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
- " Erzsébet-kórház, oltár.
- " Nagy-Maros, úrkoporsó.
- " Szent-Iván, úrkoporsó.
- " Fajsz, oltár.
- " Adony, Szt.-Háromság oltár.
- " Pomáz, főoltár.
- " Taksony, főoltár.
- " Jakabszállás, lourdesi oltár.
- " Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
- Szabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárak.
- " Nyiregyháza, úrkoporsó.
- " Sibirj, főoltár ujitása.

PALACK-BOROK
elárúsítása.

Alulirt az 1896. évi országos kiállítás bor-bíráló bizottsága által **kitünőnek osztályozott**, saját termésű, tisztán kezelt ó-boraimat a t. c. közönségnek

egyliteres palackokban

elárusítom. — Ezen borok kaphatók

Prohászka Gusztáv

fűszer- és vegyeskereskedésében **Nyitrán**, saját címlappal és pecsétemmel ellátott egyliteres üvegekben.

Vidéki megrendelések öt literrel feljebb postán küldve, utánvét mellett, ugyanott fogadtatnak el.

Az üvegek 8 krral visszaváltatnak.

Kiss Gergely,
nyug. százados.

jutányos áron felvételnék a „Nyitramegyei Szemle” kiadóhivatalában.

Hirdetmények

Bámulatos szépséget

lehet elérni a dr. Spitzer-féle Mária kenőccsel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és májfoltokat, állandó használat pedig teljesen eltávolítja. A „Diana-Poudra” és „Mária-szap”-nal használva pedig megőjíti az arc bárszönyos külsejét a késő öregségig.

Kapható: **GOVORKOVICH JÁNOS Mária gyógyszerárban Eszék, felsőváros**

eredeti csomagokban. Raktár **Török József** gyógyszerésznel Budapest és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkésőbb három tégelyvel küldök tégelyvel küldök felvilágosítással ingyen és bérmentve. 16-18.

Szépírási tanfolyam.

Lelkiismeretes tanításom folytán akármilyen rossz írással bíró szép írást sajátíthat el. A tanfolyamba **júnus** végeig beiratkozni lehet.

Azonkívül oktatást adok a **real-kereskedelmi** tantárgyakból, a **francia** és **német nyelvben** is; továbbá előkészítik a **javitó, magán és felvételi vizsgákra.**

Szept. 1-től szeretnék egy jómódu, előkelő családbeli **iskolás leánygyermeket** teljes ellátásba fogadni. — Lakásom: Piarista-utca 14. sz. a.

Nyitrán, 1899. jun. 10.

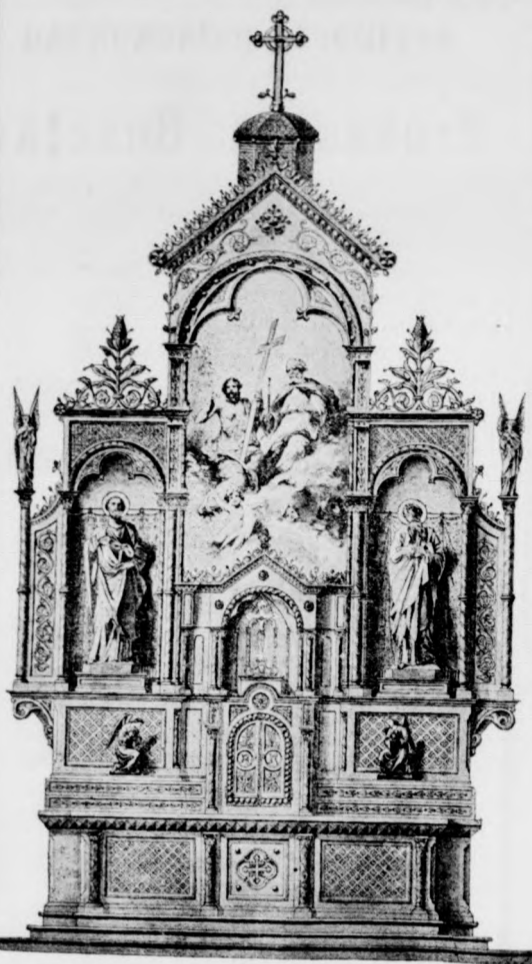
Halász István,
polg. isk. tanár.

Első es. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában.)
 Kitüntetve arany érmekkel.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézések, vasutak, ipari-,
 bányá- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és
 ingatlan tulajdonosok szállítója.

E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 kg.
 különböző mintában kilónként 16 krtól felfelé szállíttatnak és ami a festék szűrtisztaságát
 illeti, azonos az olajfestékekkel. 14-15.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
 Selmezbánya (Hontmegye).

7-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószekek, Urkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stíl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legújanyosabbban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószekek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását: mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek. A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítéknak.

A tobbi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó. (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.
 Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db. új Cherubin.
 Léva. Kórház-kápolna festése és egy új góth-stylü oltár.
 Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujtva.
 Selmezbánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.
 Selmezbánya. Katharina templom részére egy új melléoltár.
 Selmezbánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylü oltár.
 Selmezbánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylü oltár.
 Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 melléoltár szentségtartója ujtva.
 Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószekek ujtva.
 Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylü főoltár, gyóntató-szék és templom festése.
 Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár szt. sittal.
 Hosszúfalú (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószekek ujtva.
 Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár.
 Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.
 Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylü oltár.

Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szive oltár.
 Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szive szobra.
 Tesmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.
 Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószekek ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
 Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
 Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély f-stve.
 Pozsony-Beszerce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
 Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.
 Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
 Zaluzsány (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szive oltár.
 Dalmad. (Hont m.) Egy új főoltár. Nep. sz. János kőszobor és a templom festve.
 Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylü melléoltár.
 Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állványával.
 Nagyvárád. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
 Magaslak. (Hont m.) Két új melléoltár és keresztjáró ut.
 Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
 Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szive szobra állványával.
 Szélakna. (Hont m.) Ut oltár, egy szószekek ujtva és egy új szt. sir.
 Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,

— Szőlőtrágya-kompozíció —

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság
 BUDAPEST, VI. Váci-körút 21.

➡ Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve. ➡